

คู่มือปฏิบัติงาน

การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ตามแนวทาง EdPEX

นางเยาวลักษณ์ ภูดีทิพย์

งานนโยบาย แผนและประกันคุณภาพ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยยึดถือเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามภาระงานที่รับผิดชอบ โดยถ่ายทอดเป็นวิธีการปฏิบัติงาน รายละเอียดขั้นตอนในแต่ละกระบวนการ รวมถึงปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและการพัฒนางาน รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ งานประกันคุณภาพการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกภาคส่วน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ปฏิบัติงาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นางเยาวลักษณ์ ภูดีทิพย์
ผู้จัดทำ

สารบัญ

คำนำ	1
บทนำ	4
บทที่ 1 ขอบเขตและวัตถุประสงค์	5
บทที่ 2 โครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพ	6
บทที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์ EdPEx	7
บทที่ 4 ขั้นตอนการเตรียมการประกันคุณภาพ	8
บทที่ 5 แนวปฏิบัติที่ดีและข้อควรระวัง	11
อ้างอิง	12

บทนำ

เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ : EdPEX Overview and Organizational Profile เป็นเกณฑ์การประกันคุณภาพ ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการปรับปรุงขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยให้มีคุณภาพอย่างก้าวกระโดด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เป็นที่ยอมรับได้ในระดับสากล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้น มีความทันสมัย และรองรับบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตามมติที่ประชุมของสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2567 จึงได้มีนโยบายให้ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพองค์กร ตามเกณฑ์ EdPEX อย่างเต็มรูปแบบภายใน ปีการศึกษา 2568

การจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตามเกณฑ์ EdPEX ในครั้งนี้ จึงเป็นสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามเกณฑ์ EdPEX ให้สามารถประยุกต์ใช้หลักการของเกณฑ์ ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดำเนินงานของ หน่วยงานได้ และเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการตามเกณฑ์ EdPEX โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่เป็นเลิศ ตลอดจน ยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ และการปรับปรุงระบบการดำเนินงาน ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดต่อไป

บทที่ 1

ขอบเขตและวัตถุประสงค์

1.1 ขอบเขตการดำเนินงาน

- การประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับคณะ
- ครอบคลุมการดำเนินงานของทุกหลักสูตร หน่วยงาน และงานสนับสนุนวิชาการ
- เชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

1.2 วัตถุประสงค์

1. สร้างระบบการบริหารจัดการคุณภาพที่เป็นไปตามเกณฑ์ EdPEX
2. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน วิจัย และบริการวิชาการ
3. จัดเตรียมข้อมูลและรายงานเพื่อการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
4. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

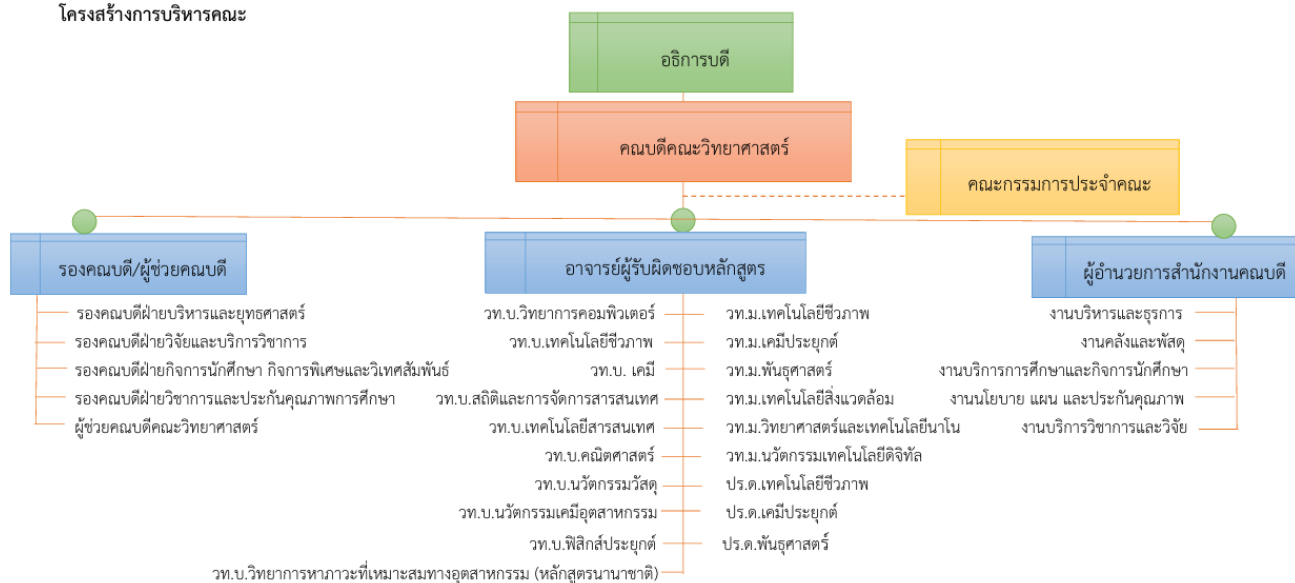
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. งานขยายบาย แผนและกันคุณภาพ สำนักงานคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มีคู่มือเกี่ยวกับการ ดำเนินการด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามแนวทาง EdPEX และสามารถใช้อ้างอิงได้
2. ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางในการปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน และ สามารถปฏิบัติงานทดแทนกันได้

บทที่ 2

โครงสร้างการบริหารจัดการคณะ

โครงสร้างการบริหารคณะ

บทที่ 3

แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์ EdPEx

หมวด 1 การนำองค์กร

- บทบาทผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม และการสื่อสารกับบุคลากร

หมวด 2 กลยุทธ์

- การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการถ่ายทอดไปสู่แผนปฏิบัติการ

หมวด 3 ผู้รับบริการ

- การรับฟังความต้องการของผู้เรียน ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

- ระบบฐานข้อมูลและการใช้ผลการวิเคราะห์

หมวด 5 บุคลากร

- การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนา และการจัดการทรัพยากรบุคลากร

หมวด 6 การปฏิบัติการ

- กระบวนการหลักด้านการเรียนการสอน วิจัย และบริการวิชาการ

หมวด 7 ผลลัพธ์

- การติดตามผลลัพธ์ด้านผู้เรียน บุคลากร การเงิน และการดำเนินงาน

บทที่ 4

ขั้นตอนการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิทยาศาสตร์ ตามแนวทาง EdPEX มีเทคนิคและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. มาตรฐานการปฏิบัติงาน
2. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
3. วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ผู้เขียนคู่มือการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตามแนวทาง EdPEX ใช้หลักการทำงานและแนวทางการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1.1 หลักการทำงาน

คู่มือกระบวนการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิทยาศาสตร์ ตามแนวทาง EdPEX ฉบับนี้เป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการและสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของระดับคณะ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) โดยมีมาตรฐานและคุณภาพสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา โดยมีหลักในการทำงาน ดังนี้

1. ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด ในการปฏิบัติงานบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย
2. ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญสำหรับข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถติดตามและตรวจสอบได้ตามกฎหมาย
3. ความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนสอดคล้องตามจรรยาบรรณของบุคลากรที่มหาวิทยาลัยกำหนด
4. การปฏิบัติงานต้องมีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ถูกต้อง รวดเร็ว ทันตามระยะเวลาที่กำหนด
5. การประสานงานและการให้คำปรึกษาในการงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายภายในองค์กร
6. การปฏิบัติงานคำนึงถึงผลประโยชน์ของคณะวิทยาศาสตร์ และการประหยัดทรัพยากร

2. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ภาระงานที่ผู้เขียนคู่มือรับผิดชอบการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะ วิทยาศาสตร์ ตามเกณฑ์ EdPEx ที่สอดคล้องตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานการ เตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิทยาศาสตร์ ตามเกณฑ์ EdPEx ผู้เขียนขอเสนอ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานในรูปแบบกระบวนการงานของการปฏิบัติงาน (Flow Chart) ตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการเตรียมความพร้อมตามเกณฑ์ EdPEx

วางแผนการดำเนินงาน (Preparation Process)

สร้างความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ EdPEx โดยจัดอบรม/สัมมนาให้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรเกี่ยวกับแนวคิดหลักของ EdPEx ศึกษาเกณฑ์ทั้ง 7 หมวด

จัดตั้งคณะกรรมการหรือทีมงาน EdPEx

แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพ EdPEx ในระดับคณะ/หลักสูตร กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

วิเคราะห์สถานภาพองค์กร (Organizational Profile)

จัดทำข้อมูล "โปรไฟล์องค์กร" ตามเกณฑ์ EdPEx
วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย (SWOT Analysis)

วางแผนการพัฒนา (Roadmap to EdPEx Readiness)

กำหนดเป้าหมายระยะสั้น-กลาง-ยาว และจัดทำแผนงาน/โครงการ
จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเกณฑ์บูรณาการเกณฑ์ EdPEx กับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร
พัฒนา Key Performance Indicators (KPIs) และตัวชี้วัดตามหมวดที่เกี่ยวข้อง

สร้างระบบติดตามและประเมินผล

พัฒนาระบบการเก็บข้อมูล ผลลัพธ์ และรายงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์หมวด 4 และ 7 มีการรายงานผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

ดำเนินการประเมินตนเองและปรับปรุง (Self-Assessment & Feedback)

1. จัดทำรายงานประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR-EdPEx)
2. รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแผนพัฒนาให้สอดคล้อง
3. ใช้วงจร PDCA ในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
4. รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ตามหมวดต่าง ๆ ตามแนวคิดระบบ (EdPEx)

3. วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามเกณฑ์ EdPEX ซึ่งขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย ดังนี้

1. ผู้ส่งมอบ (Supplier)

- มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (นโยบาย/ยุทธศาสตร์)
- ผู้บริหาร
- หลักสูตร
- งานในสำนักงานคณบดี
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ปัจจัยนำเข้า (Input)

- นโยบายและเกณฑ์ประกันคุณภาพ (TQF, EdPEX)
- บุคลากร (อาจารย์, เจ้าหน้าที่)
- ข้อมูลพื้นฐาน เช่น SAR, SWOT, KPI
- ทรัพยากรสนับสนุน เช่น งบประมาณ เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ
- ความต้องการ/ความคาดหวังจากผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

3. กระบวนการ (Process)

- การวางแผนการดำเนินงานด้านคุณภาพ
- การจัดกิจกรรมตามแผน (เช่น การประเมินผลการเรียนรู้, การพัฒนาบุคลากร)
- การจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลคุณภาพ
- การประเมินตนเอง (SAR)
- การตรวจประเมินภายใน/ภายนอก
- การพัฒนาปรับปรุงต่อเนื่อง (PDCA)

4. ผลลัพธ์ (Output/Outcome)

- รายงานการประเมินตนเอง (SAR)
- คะแนนการประเมินคุณภาพ
- การได้รับการรับรองจากหน่วยงานภายนอก
- การพัฒนาคุณภาพหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
- ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต
- การบรรลุเป้าหมายตาม KPI

บทที่ 5

แนวปฏิบัติที่ดีและข้อควรระวัง

แนวปฏิบัติที่ดี:

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
- ใช้ระบบออนไลน์ในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล
- มีการสื่อสารความก้าวหน้าแก่บุคลากรเป็นระยะ

ข้อควรระวัง:

- การรวบรวมข้อมูลล่าช้า
- การไม่ถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับปฏิบัติ
- ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

อ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา.
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2564).
3. คู่มือเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX). 2567-2570.
4. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2567). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
5. Baldrige Performance Excellence Program. (2022). Education Criteria for Performance Excellence.